

4. Voronin D. Ye. Formuvannya zdorov'yazberihayuchoyi kompetentnosti studentiv vyshchychk navchal'nykh zakladiv zasobamy fizychnoho vykhovannya: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.07 – Kherson, 2006. – 225 s., s 88-89.
5. Halimov A. V. Teoretyko-metodychni zasady pidhotovky maybutnikh ofitseriv-prykordonnykiv do vykhovnoyi roboty z osobovym skladom / A. V. Halimov. – Khmel'nyts'kyu : Vyd-vo NADSPU, 2004. – 376 s., s. 93
6. Коджаспирова Г. М. Словарь по педагогике / Г. М. Коджаспирова, А. Ю. Коджаспиров. – М. : ИКЦ „МарТ” ; Ростов н/Д : Изд.центр „МарТ”, 2005. – 174 с.,с. 149
7. Курлянд З.Н. Професійна усталеність вчителя – основа його педагогічної майстерності: [учбовий посібник] / З.Н. Курлянд/ - Одеса, 1995/ - с.160.
8. Лапаєнко С.В. Формування ціннісних орієнтацій старших підлітків на здоровий спосіб життя: автореф. К., 2000. - с.18.
9. Новиков А. М. Методология научного исследования / А. М. Новиков, Д. А. Новиков. – М. : Либроком, 2010. – 280 с. 142 – 143.
10. Шаповал О.А. Формування світоглядної культури старшокласників у процесі засвоєння знань про людину і суспільство: автореф.дис.на здобуття наук. ступеня канд..пед.наук: спец. 13.00.09. «Теорія навчання» / Оксана Анастасієвна Шаповал.-К., 2000.-18с.

Остапенко Г. О.

Білоруський державний педагогічний університет імені Максима Танка

ДІАГНОСТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО СЕРЕДОВИЩА

У статті розкрито критерії та показники сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища, які покладені в основу комп'ютерної програми для ефективного спостереження за педагогічним процесом у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: діагностичний інструментарій, критерії, показники, готовність, комп'ютерна програма, здоров'язбережувальне навчально-виховне середовище.

Остапенко Г.А. Диагностический инструментарий для оценки уровня сформированности готовности будущих учителей физической культуры к организации здоровьесберегающей учебно-воспитательной среды. В статье раскрыты критерии и показатели сформированности готовности будущих учителей физической культуры к организации здоровьесберегающей учебно-воспитательной среды, которые положены в основу компьютерной программы для эффективного наблюдения за педагогическим процессом в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: диагностический инструментарий, критерии, показатели, готовность, компьютерная программа, здоровьесберегающая учебно-воспитательная среда.

Ostapenko G.A. Diagnostic tools for assessing the level of preparedness of future teachers of physical culture for the organization of a health-saving teaching and educational environment. The article reveals the criteria and indicators of the readiness of future teachers of physical culture for the organization of a health-saving, teaching-educational environment.

Development in the socio-economic and moral spheres of life of modern society requires the education system to educate a person in a spirit of responsible attitude to one's own health and health as a higher social value, the formation of a high level of health of children and students. In these conditions, the usage of computer technologies for assessing the level of preparedness of future physical education teachers for the organization of health-saving space becomes the one of a great importance.

The readiness of future physical education teachers for the organization of the health-saving, teaching-educational environment at comprehensive school is regarded as an integrative formation of personality that represents the unity of the value attitude to health-improving activity in the educational space and the professional knowledge, skills and proficiency to strengthen and preserve the health of students for their harmonious, intellectual, physical, mental and spiritual development.

The basis of diagnostic tools are: criteria (motivational, cognitive, procedural and reflexive), indicators and levels (low, medium and high) of the readiness of future physical education teachers to organize a health-saving, teaching-educational environment, which serve as the basis for a computer program, developed for effective monitoring of pedagogical process in higher educational institutions.

Key words: diagnostic tools, criteria, indicators, readiness, computer program, health-saving teaching and educational environment.

Актуальність дослідження. Розвиток в соціально-економічній та духовно-моральній сферах життя сучасного суспільства вимагають від системи освіти виховання людини в дусі відповідального ставлення до власного здоров'я й здоров'я оточуючих як до найвищої соціальної цінності, формування високого рівня здоров'я дітей та учнівської молоді. За цих умов особливого значення набуває використання інформаційно-комп'ютерних технологій для оцінки рівня сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального простору.

Метою дослідження було розробити комп'ютерну програму для ефективного спостереження за рівнем сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища.

Результати дослідження. Готовність майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища загальноосвітньої школи розглядається як інтегративне утворення особистості, що являє

собою єдність ціннісного ставлення до оздоровчої діяльності в освітньому просторі та професійні знання, вміння та навички щодо зміцнення та збереження здоров'я учнів для їх гармонійного, інтелектуального, фізичного, психічного та духовного розвитку [1].

Автори початкової програми Онтаріо вказують, що сумісна робота школи та суспільства можуть бути потужними союзниками в мотивації учнів в досягненні їх потенціалу вести здоровий та активний спосіб життя [3].

Для оцінки сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища нами обрано такі критерії, як мотиваційний, когнітивний, процесуальний та рефлексивний (табл. 1).

З урахуванням сукупності вищезазначених критеріїв були визначені рівні сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища загальноосвітньої школи: низький, середній, високий.

Таблиця 1

Критерії та показники сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища загальноосвітньої школи

Критерії сформованості готовності	Показники сформованості готовності
Мотиваційний	Прояв пізнавального інтересу студентів до майбутньої професійної діяльності, зокрема до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища й потреба в досягненні успіху в діяльності, пов'язаної з формуванням здорового способу життя учнів; сформованість ціннісних орієнтацій.
Когнітивний	Система необхідних знань про теорію та методику організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища
Процесуальний	Відповідний рівень фізичної підготовленості та сформованості умінь і навичок щодо організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища
Рефлексивний	Сформованість самооцінки студентів щодо їх здатності до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища

Розкриємо сутність рівнів сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища загальноосвітньої школи (табл. 2).

В основу розробки діагностичного інструментарію були покладені критерії (мотиваційний, когнітивний, процесуальний та рефлексивний), показники та рівні сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища загальноосвітньої школи.

Для оцінки за мотиваційним критерієм рівня сформованості готовності було використано тест «Опитувальник для вимірювання потреби у досягненні» (за методикою Ю.М. Орлова); для оцінки за когнітивним критерієм було розроблено тестові завдання, які склалися з 35 питань про теорію та методику організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища загальноосвітньої школи; для оцінки за процесуальним критерієм було запропоновано «Картку для оцінки рівнів сформованості професійно орієнтованих умінь та навичок студентів, майбутніх учителів фізичної культури виховання щодо готовності організувати здоров'язбережувальне навчально-виховне середовище загальноосвітньої школи» та оцінювання фізичної підготовленості студентів;

Таблиця 2

Рівні сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища для оцінки за рефлексивним критерієм було використано тест на визначення рівня самооцінки, запропонований Н.П. Фетискиним, В.В. Козловим і Г.М. Мануйловим

Рівень	Показники сформованості
Низький	Характеризується відсутністю позитивної мотивації та пізнавального інтересу студентів до майбутньої професійної діяльності, зокрема до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища і потреба в досягненні успіху в діяльності, пов'язаної з формуванням здорового способу життя учнів; фрагментарними знаннями про теорію і методику організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища; низьким рівнем фізичної підготовленості; невираженою самооцінкою студентів щодо їх здатності до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища. Студенти не здатні організувати здоров'язбережувальне навчально-виховне середовище.
Середній	Характеризується нестійкою позитивною мотивацією студентів і ситуативним проявом пізнавального інтересу студентів до майбутньої професійної діяльності, зокрема до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища та потреба в досягненні успіху в діяльності, пов'язаної з формуванням здорового способу життя учнів; розвинутою ціннісних орієнтацій про спрямування до удосконалення окремих елементів виконуваної роботи; обмеженими загальними знаннями про теорію та методику організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища; середнім рівнем фізичної підготовленості; вираженою самооцінкою студентів щодо їх здатності до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища. Студенти здатні організувати здоров'язбережувальне навчально-виховне середовище. Для них характерні стійкі уміння й навички застосувати знання для вирішення професійних завдань.

Високим	Характеризується стійкою позитивною мотивацією студентів та стабільними проявом пізнавального інтересу студентів до майбутньої професійної діяльності, зокрема до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища та потреба у досягненні успіху у діяльності, пов'язаної з формуванням здорового способу життя учнів; спрямування на високі досягнення, стійкі ціннісні орієнтації; глибокими та системними знаннями про теорію та методика організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища; високим рівнем фізичної підготовленості; яскраво вираженою самооцінкою студентів щодо їх здатності до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища. Студенти проявляють ініціативу й зацікавленість до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища діяльності. Для них характерні уміння й навички, які дозволяють творчо підійти до вирішення нестандартних професійних завдань.

Діагностичний інструментарій для педагогічного оцінювання рівнів сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища нами було покладено в основу комп'ютерної програми «ОСШ: моніторинг рівнів сформованості готовності майбутніх вчителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища загальноосвітньої школи», розробленої у співавторстві з Л.П. Суценко та П.І. Шмідтом [2].

Для установки на комп'ютер слід запустити файл "Test.exe" з дискети, компакт-диска чи вінчестера. Після закінчення установки відкривається робоча папка програми.

Програма розрахована для тестування груп студентів до 100 осіб. Для роботи з програмою слід запустити файл "ОСШ.exe", який знаходиться у робочій папці.

Одразу після запуску відкривається вікно програми для заповнення (рис. 1).

Рис. 1. Головне вікно, заповнення полів прізвище, ім'я та по батькові студента

У наступному вікні з'являється зона для вибору тесту та етапу тестування. Якщо тест не вибрано, програма відображає попередження про те, що поле вибору тесту не заповнено. Для початку тестування треба заповнити поле вибору тесту. Необхідним також є вибір етапу педагогічного експерименту (рис. 2).

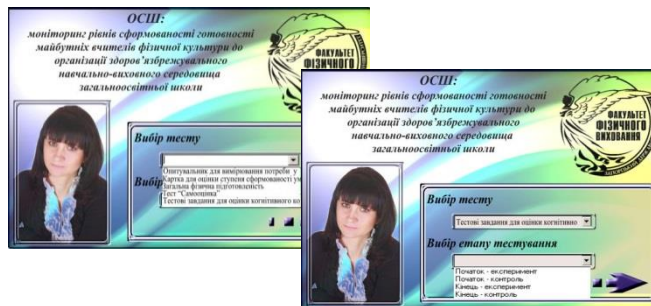

Рис. 2. Вибір тесту зі списку запропонованих, поле вибору етапів педагогічного експерименту

Наступний етапом є тестування. Перед безпосереднім тестуванням може з'явитися вікно, яке вказує про знаходження в книзі зв'язків із іншими книгами. Це залежить від налаштувань MS Office. Зв'язки необхідні для функціонування програми, тому їх треба оновити, натиснувши кнопку «Yes» або «Так». Через декілька секунд після попередження про зв'язки завантажується таблиця з даними і відкривається вікно тестування (рис. 3).

Рис. 3. Вікно тестування

Студенту необхідно відповісти на всі запитання тесту. Деякі тести потребують відповіді в кількісному виразі (метри, рази, секунди). У цьому випадку програма пропонує студентіві ввести необхідні дані самостійно, не пропонуючи йому готових відповідей.

Програма автоматично обробляє введену інформацію й оцінює результат студента, керуючись методикою оцінювання. Після закінчення опитування за даним тестом програма закриває робочі книги. Результати автоматично заносяться у відповідну книгу тестів. У будь-який час є можливість продивитися результати тестування вибраної групи студентів (рис. 4).

№	№	ПІБ	Опитувальник	Картка для	Загальна	Тест "Самостійно"	Тестові за
3	1	Бабенко Євген Ігорович	10	32	19	96,0	10,0
4	2	Белік Ольга Андріївна	16	28	24	41,0	22,0
5	3	Білоконь Дмитро Олександрович	7	37	19	85,0	15,0
6	4	Брік Валентина Миколаївна	11	24	25	72,0	9,0
7	5	Винник Денис Олександрович	10	24	19	96,0	10,0
8	6	Головатенко Ольга Юріївна	11	28	23	16,0	22,0
9	7	Домман Олександр Олександров	9	40	19	63,0	12,0
10	8	Коваленко Руслан Анатолійович	11	28	23	59,0	10,0
11	9	Куцаєв Дмитро Олександрович	12	24	24	63,0	22,0
12	10	Мелкозьоров Сергій Андрійович	11	35	19	37,0	10,0
13	11	Мищенко Руслан Миколайович	9	24	21	76,0	30,0
14	12	Омельченко Яна Олегівна	11	28	25	63,0	9,0
15	13	Орловський Костянтин Володимир	12	24	25	61,0	10,0
16	14	Павлюк Максим Іванович	11	28	25	43,0	22,0

Рис. 4. Звітність за результатами тестування групи студентів

Програма повертається до першого вікна, залишаючи прізвище, ім'я та по батькові минулого опитаного студента. Це зроблено для зручності та автоматизації процесу тестування. Закриття програми «ОСШ» до завершення конкретного тесту є небажаним, бо при цьому процеси, що відкриває MS Excel у пам'яті комп'ютера, не завершуються коректно.

Висновки. Охарактеризовано основу діагностичного інструментарію, до якого ввійшли: критерії (мотиваційний, когнітивний, процесуальний та рефлексивний), показники й рівні (низький, середній й високий) сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища, які оцінюються за допомогою комп'ютерної програми «ОСШ: моніторинг рівнів сформованості готовності майбутніх вчителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища загальноосвітньої школи».

Література:

1. Остапенко Г.О. Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища загальноосвітньої школи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Г. О. Остапенко. – Київ, 2013. – 20 с.
2. Остапенко Г. О. Комп'ютерна програма «ОСШ: моніторинг рівнів сформованості готовності майбутніх вчителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища загальноосвітньої школи» / Г. О. Остапенко, Л. П. Сущенко, П. І. Шмідт (Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 48116 від 28.02.2013 р., видане Державною службою інтелектуальної власності України).
3. Health and Physical Education The Ontario Curriculum 239 p. – Режим доступу : <http://www.edu.gov.on.ca/eng/curriculum/elementary/health1to8.pdf>

Підгайна В.О., Ковальова Н.В.

Національний університет фізичного виховання і спорту України

ВПЛИВ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ НА ПОКАЗНИКИ ФІЗИЧНОГО СТАНУ СТАРШОКЛАСНИКІВ

В статті досліджено структуру захворювань юнаків старших класів та рівень фізичної підготовленості. Встановлено, що існує пряма взаємозалежність між рівнем рухової активності та показниками фізичної підготовленості. Аналіз результатів рухових тестів показав, що фізична підготовленість старшокласників знаходиться на низькому рівні. Ті учні, які окрім уроків фізкультури, додатково займаються руховою активністю, менше хворіють та мають різні функціональні відхилення.

Ключові слова: рухова активність, фізичні вправи, фізична підготовленість, захворюваність.

Подгайна В.А., Ковальова Н.В. Влияние двигательной активности на показатели физического состояния старшеклассников. В статье исследована структура заболеваний юношей старших классов и уровень физической подготовленности. Установлено, что существует взаимосвязь между уровнем двигательной активности и показателями физической подготовленности. Анализ результатов двигательных тестов показал, что физическая подготовленность старшеклассников находится на низком уровне. Те ученики, которые кроме уроков физкультуры, дополнительно занимаются двигательной активностью, меньше болеют и имеют различные функциональные отклонения.

Ключевые слова: двигательная активность, физические упражнения, физическая подготовленность, заболеваемость.